

Aanvulling beschrijvingsbrief

43ste jaarlijkse algemene vergadering

bij punt 11 (wijzigingsvoorstellen huishoudelijk reglement)
Aanvulling van hoofdstuk XII hr met een artikel 65.10 inzake het verplicht lidmaatschap van de Vereniging van Staten- en Raadsleden van de VVD.

Inleiding

Het bestuur van de Vereniging van Staten- en Raadsleden heeft zich in december jl. tot het hoofdbestuur gewend met het verzoek tot reglementswijziging over te gaan eventueel in statuten en/of huishoudelijk reglement van de partij inzake de verplichting van leden van de VVD die zitting hebben in politiek vertegenwoordigende lichamen en/of de functie vervullen van commissaris van de Koningin of burgemeester om lid te zijn van genoemde vereniging. Het hoofdbestuur heeft in zijn vergadering van 29 januari jl. besloten aan dit verzoek gevolg te geven onder de uitdrukkelijke voorwaarde dat de buitengewone algemene vergadering van de Vereniging van Staten- en Raadsleden van 17 februari 1990 instemt met het hierna volgende voorstel. Als die instemming ontbreekt trekt het hoofdbestuur het voorstel in, zodat geen behandelingsplaats vindt op de 43ste JAV.

Voorstel

65.10 „De leden, die gemeenteraadslid, statenlid, rechtstreeks gekozen lid van de raad van een deelgemeente of wijk zijn, alsmede de leden die de functie vervullen van commissaris van de Koningin of burgemeester zijn verplicht tot betaling van de jaarlijkse bijdrage ten behoeve van het automatisch lidmaatschap van de Vereniging van Staten- en Raadsleden van de VVD te zamen met de aan de VVD verschuldigde jaarlijkse bijdrage. De artikelen 65.1 t/m 65.9 zijn zo veel mogelijk van overeenkomstige toepassing.”

Toelichting

In de overige grote politieke partijen is het lidmaatschap van leden van die partijen van hun organisaties van Staten- en Raadsleden reeds sedert de invoering van de financiële tegemoetkoming verplicht. De VVD heeft tot op heden zodanig het voorstel verworpen. De werkzaamheden vanuit de Vereniging van Staten- en Raadsleden zijn echter ook voor niet-leden van deze vereniging van grote importantie. Onderzoek heeft uitgewezen dat in het voorbije decennium steeds een derde, van degenen die in aanmerking komen voor het lidmaatschap, weigert tot contributiebetaling over te gaan. Juist in perioden dat door teruggang in aantal lokale volksvertegenwoordigers de middelen van genoemde vereniging toch al zeer beperkt worden, is het weigeren om lid te worden minder dan ooit organisatorisch aanvaardbaar. Het handhaven van een principieel standpunt lijkt thans door de praktijk achterhaald.

In bijlage VI van de beschrijvingsbrief voor de 43ste JAV (gepubliceerd in Vrijheid en Democratie van januari jl., blz. 14, IV) zijn in artikel 50.1 onder 2 enige woorden weggevalen. De desbetreffende passage moet luiden: „... waarbij de uitkomst naar boven wordt afgerond tot een geheel getal;”

In bijlage VI van de beschrijvingsbrief voor de 43ste JAV (gepubliceerd in Vrijheid en Democratie van januari jl., blz. 14, IV) zijn in artikel 50.1 onder 2 enige woorden weggevalen. De desbetreffende passage moet luiden: „... waarbij de uitkomst naar boven wordt afgerond tot een geheel getal;”

bij punt 12 (behandeling reglement TK)

Concept-reglement op de kandidaatstelling voor leden van de Tweede Kamer der Staten-Generaal. (TK)

Artikel 1

Begripsbepalingen

1. In dit reglement wordt verstaan onder:
  1. Tweede Kamer: de Tweede Kamer der Staten-Generaal;
  2. zittende leden: leden van de VVD die minister, staatssecretaris of lid van de Tweede-Kamerfractie zijn;
  3. hoofdbestuur: het hoofdbestuur van

de VVD als vermeld in artikel 23 van de statuten;

4. algemeen secretaris: de algemeen secretaris van de VVD als vermeld in artikel 23.2 onder 4 dan wel in artikel 26 van de statuten;
5. commissie: het in artikel 4 omschreven orgaan;
6. technisch advies: het in artikel 3 omschreven advies over de technische inrichting van de kandidatenlijst, in voorkomend geval zoals dat advies ingevolge artikel 16.1 onder 4 is aangevuld en/of gewijzigd;
7. plaats: een plaats op de kandidatenlijst, welke zoveel plaatsen telt als in het technisch advies is omschreven;
8. kandidaat: een lid van de VVD dat schriftelijk heeft verklaard een kandidatuur in overweging te willen nemen voor een plaats op de kandidatenlijst;
9. lijstdelen: het onderste gedeelte van de kandidatenlijst waarop de laatste vijf plaatsen voor de rijkskieskringen verschillend kunnen zijn ingevolge artikel H 2 van de Kieswet;
10. Kieswet: Wet van 28 september 1989, houdende nieuwe bepalingen inzake het kiesrecht en de verkiezingen (Kieswet) en overige nadien vast te stellen wijzigingen.

1.2.

Voor het overige gelden de begripsbepalingen als omschreven in artikel 2 van de statuten.

Artikel 2:

Afdelingen in het buitenland

Voor zover afdelingen buiten Nederland zijn gelegen, worden zij ingevolge besluit van het hoofdbestuur voor de toepassing van dit reglement ingedeeld bij een kamercentrale; in dat opzicht komen aan die afdelingen dezelfde rechten toe als aan de afdelingen die ingevolge artikel 14 van de statuten tot die centrale behoren.

Artikel 3:

Technisch advies

3.1.

In de beschrijvingsbrief voor de algemene vergadering, waarop de kandidatenlijst definitief wordt vastgesteld, wordt mede het voorstel van het hoofdbestuur vermeld met betrekking tot een technisch advies.

Voorvoemd advies is gebaseerd op de daartoe gegeven mogelijkheid, neergelegd in artikel H 2 van de Kieswet, tot inlevering van één gelijklopende lijst, behoudens de laatste vijf plaatsen, voor alle rijkskieskringen bij het hoofdstembureau (kieskring 12) te 's-Gravenhage.

3.2.

Het onder 3.1 genoemde technisch advies houdt ten minste in:

1. aantal op de lijst te plaatsen kandidaten;
2. totaal aantal voorlopige kandidaten dat naar landelijke voorkeur zal worden gerangschikt;
3. wijze van spreiding over de 19 lijstonderdelen van de kandidaten voor de laatste vijf plaatsen;
4. al dan niet de mogelijkheid, dat leden van de VVD kandidaat kunnen worden gesteld die niet in de groslijst zijn vermeld.

3.3.

De artikelen 46.3 en 46.5/6 van het huishoudelijk reglement zijn zoveel mogelijk van overeenkomstige toepassing.

Artikel 4:

Commissie

4.1.

Het hoofdbestuur benoemt ten laatste vóór 1 februari voorafgaande aan het jaar waarin een periodieke verkiezing van de leden van de Tweede Kamer zal plaatsvinden, een commissie uit de leden van de VVD.

De algemeen secretaris voorziet in het secretariaat van de commissie.

4.2.

Met uitzondering van aspirant-leden is ieder lid benoembaar tot lid van de com-

missie mits dat lid schriftelijk onherroepelijk verklaart geen voorlopige kandidatuur voor een plaats op de kandidatenlijst te zullen aanvaarden.

4.3.

De commissie brengt aan het hoofdbestuur een gemotiveerd oordeel uit over de voorlopige kandidaten.

4.4.

Alvorens het oordeel als genoemd in artikel 4.3. uit te brengen wint de commissie het advies in van de voorzitter van de Tweede-Kamerfractie.

Artikel 5:

Zittende leden

5.1.

Vóór een door het hoofdbestuur te bepalen datum in het jaar voorafgaande aan het jaar waarin een periodieke verkiezing van de leden van de Tweede Kamer zal plaatsvinden, vraagt de algemeen secretaris aan de zittende leden hem binnen drie weken schriftelijk te berichten of zij bereid zijn een voorlopige kandidatuur in overweging te nemen.

5.2.

Binnen een termijn van twee weken na ontvangst van de in artikel 5.1 bedoelde berichten geeft de algemeen secretaris aan de commissie en het hoofdbestuur kennis van de antwoorden die hij op de in artikel 5.1 omschreven vraag heeft ontvangen.

5.3.

Op leden van de VVD die nadat in artikel 5.1 bedoelde vragen zijn gesteld zittend lid zijn geworden, zijn de artikelen 5.1 en 5.2 van overeenkomstige toepassing, met dien verstande dat de beantwoording binnen drie weken, doch uiterlijk voor het tijdstip waarop de partijraad ingevolge artikel 15.1 bijeenkomt, dient te geschieden en dat de algemeen secretaris zo spoedig mogelijk kennis geeft van de ontvangen antwoorden.

Artikel 6:

Aankondiging kandidaatstellingsprocedure

6.1.

Vóór 1 februari voorafgaande aan het jaar waarin een periodieke verkiezing van de leden van de Tweede Kamer plaatsvindt, publiceert het hoofdbestuur de voor de kandidaatstellingsprocedure geldende termijnen en tijdstippen in het partij-orgaan.

6.2.

Bij de in artikel 6.1 vermelde publikatie geeft het hoofdbestuur aan de leden kennis van hun bevoegdheid om voor een door het hoofdbestuur te bepalen datum aan het bestuur van hun afdeling namen te noemen van personen, die zij wensen voor te dragen als voorlopige kandidaten.

Artikel 7:

Voordracht van voorlopige kandidaten

7.1.

Het bestuur van elke afdeling roept na de in artikel 6.2 vermelde kennisgeving een ledenvergadering bijeen tegen een tijdstip in een door het hoofdbestuur te bepalen periode.

7.2.

Na te hebben kennisgenomen van de namen die ingevolge artikel 6.2 aan het bestuur van de afdeling zijn genoemd, besluit deze ledenvergadering welke voorlopige kandidaten zij wenst voor te dragen; de vergadering kan als voorlopige kandidaten ook personen voordragen die niet tevoren aan het bestuur van de afdeling zijn genoemd.

7.3.

Ook de commissie en het hoofdbestuur zijn bevoegd voorlopige kandidaten voor te dragen; artikel 8 is van overeenkomstige toepassing.

7.4.

Een zittend lid dat de ingevolge artikel 5.1 of 5.3 gestelde vraag bevestigd heeft

beantwoord is voorlopig kandidaat; artikel 8 is, behoudens de ondertekening van het gevensformulier door de voorlopige kandidaat zelf, van overeenkomstige toepassing.

7.5.

Alleen leden van de VVD kunnen als voorlopig kandidaat worden voorgedragen.

Artikel 8:

Gegevensformulier

8.1.

Binnen twee weken na de in artikel 7.1 bedoelde ledenvergadering brengt het bestuur van elke afdeling de namen van de voorgedragen voorlopige kandidaten ter kennis van de algemeen secretaris alsmede van de secretaris van de kamercentrale in welker gebied de voorlopige kandidaat woont, met gebruikmaking en door volledige invulling van formulieren volgens een door het hoofdbestuur vast te stellen model; elk formulier behoort te zijn ondertekend door de voorzitter of de secretaris van de afdeling alsmede, indien de voorlopige kandidaat geen zittend lid is, door de voorlopige kandidaat zelf; de voorlopige kandidaat dient tevens te verklaren dat hij bij verkiezing of plaatsvervulling de benoeming tot lid van de Tweede Kamer zal aanvaarden.

8.2.

Bij de vaststelling van het in artikel 8.1 bedoelde model neemt het hoofdbestuur daarin ruimte op voor vermelding van o.a.:

- personalia, waaronder het huisadres;
- opleiding;
- aanvang van het huidige lidmaatschap van de VVD;
- een beperkt aantal gegevens betreffende de in de laatste tien jaren vervulde: werkkring, functies in de VVD en/of in andere politieke partij(en), functies in vertegenwoordigende lichamen en andere maatschappelijke activiteiten, alles met vermelding van begin- en eindjaar en wat de vertegenwoordigende lichamen betreft met vermelding van de politieke partij(en) waarvoor men zitting had;
- een zeker aantal onderwerpen waarnaar de belangstelling in het bijzonder uitgaat;
- de verklaring van de voorlopige kandidaat bij verkiezing of plaatsvervulling, de benoeming tot lid van de Tweede Kamer te zullen aanvaarden.

Artikel 9:

Uitsluiting van deelneming

9.1.

Voorlopige kandidaten zijn van elke deelneming aan de voorbereiding van de kandidaatstelling uitgesloten met ingang van de dag van dagtekening van hun bereidverklaring ingevolge artikel 5.1 onderscheidenlijk artikel 7.2 dan wel krachtens artikel 7.3.

9.2.

Van de in artikel 9.1 vervatte uitsluiting zijn uitgezonderd:

1. de voorzitter van de Tweede-Kamerfractie of degene die hem vervangt, zulks echter uitsluitend in de vergaderingen van de commissie, het hoofdbestuur, de partijraad, de algemene vergadering en in de door het hoofdbestuur bijeengeroepen bijeenkomsten;
2. degenen die na de voorafgaande verkiezing van de Tweede Kamer voorzitter van de Tweede-Kamerfractie zijn geweest, zulks echter uitsluitend voor zover dit ingevolge de artikelen 15 en 16.3 nodig is;
3. degenen die hun bereidverklaring, een kandidatuur in overweging te nemen, schriftelijk hebben ingetrokken.

Artikel 10:

Stemrecht in de algemene vergadering

Met betrekking tot de benoeming van afgevaardigden en de overdracht van de vertegenwoordiging van een afdeling geldt, dat een afgevaardigde in de algemene vergadering als bedoeld in artikel 16 ten hoogste vijftien stemmen namens ten hoogste zes afdelingen mag uitbrengen.

Artikel 11:

Verloop van de algemene vergadering

11.1.

In de ingevolge artikel 16 te houden vergadering wordt, voordat de beraadslagingen en stemmingen over elke plaats achtereenvolgens aan de orde komen, eerst gelegenheid gegeven voor het hou-

den van algemene beschouwingen, ook over het eventueel aan de vergadering voorgelegde advies of voorstel en de daaraan ten grondslag liggende gegevens, benevens over eventueel ingekomen stukken.

11.2.

Uitsluitend de schriftelijke wijzigingsvoorstellen ingevolge artikel 14, eventueel aangevuld met de mondelinge voordracht genoemd in artikel 11.7, worden in stemming gebracht aan de hand van het in artikel 13.1 genoemde ontwerp van het hoofdbestuur eventueel aangevuld ingevolge artikel 15.3.

11.3.

De kandidatenlijst wordt samengesteld door over elke plaats, achtereenvolgens van de eerste tot en met de laatste plaats, aan de hand van het in artikel 13.1 genoemde ontwerp van het hoofdbestuur, eventueel aangevuld ingevolge artikel 15.3, te besluiten overeenkomstig artikel 76 en de overige artikelen van hoofdstuk XIV van het huishoudelijk reglement met uitsluiting van artikel 76.3 van voornoemd reglement; tijdens de stemmingen over een bepaalde plaats wordt niet meer beraadslaagt.

11.4.

Als de algemene vergadering een andere kandidaat stelt voor een bepaalde plaats dan is voorgesteld in het (aangevulde) ontwerp van het hoofdbestuur, schuift de oorspronkelijk voor die plaats voorgestelde kandidaat en degenen die in voornoemd ontwerp op hem/haar volgen, allen een plaats naar beneden op; daarna worden de beraadslagingen en de stemmingen met inachtneming van het genomen besluit hervat, te beginnen met de plaats, volgende op die waarvoor de vergadering een andere kandidaat heeft gesteld dan was voorgesteld.

11.5.

Een wijzigingsvoorstel, inhoudende de naam van een kandidaat voor een bepaalde plaats die reeds op de kandidatenlijst is geplaatst, wordt niet meer in de beraadslaging en besluitvorming betrokken voor een plaats volgende op de kandidatenlijst.

11.6.

Een wijzigingsvoorstel genoemd in artikel 14 kan tijdens de beraadslagingen worden ingetrokken door de afgevaardigde(n) van de desbetreffende afdeling die voornoemd wijzigingsvoorstel heeft ingediend. Een zelfde recht komt toe aan de voorzitter, of hij die hem vervangt, van de desbetreffende kamercentrale ten aanzien van het door die centrale ingediende wijzigingsvoorstel.

11.7.

De afgevaardigde van een afdeling en de voorzitter van een kamercentrale of hij die hem vervangt hebben het recht om een kandidaat, die bij een wijzigingsvoorstel van de desbetreffende afdeling c.q. kamercentrale als vermeld in artikel 14.1 voor een bepaalde plaats is gekandidideerd waarbij hij niet gesteld is, mondeling voor een volgende plaats op de kandidatenlijst voor te dragen.

11.8.

De in artikel 14 bedoelde wijzigingsvoorstellen kunnen, nadat deze ingevolge artikel 14.7 zijn gepubliceerd niet meer worden veranderd.

Artikel 12:

Groslijst

12.1.

Het hoofdbestuur stelt de groslijst van de voorlopige kandidaten samen, welke lijst bevat de alfabetische opgave van de namen van voorlopige kandidaten met adres, geboortejaar, huidige werkkring of functie, het jaar van aanvang van het lidmaatschap van de VVD en voorts met de gegevens als voorkomend in het formulier als bedoeld in artikel 8.2.

12.2.

De algemeen secretaris zorgt voor publikatie van de groslijst in de eerstvolgende uitgave van het partij-orgaan na de samenstelling door het hoofdbestuur.

12.3.

Voor een kandidatuur komen slechts leden van de VVD in aanmerking die in de groslijst zijn vermeld, tenzij:

1. het technisch advies de bepaling bevat, dat voor plaatsen ook andere leden van de VVD kandidaat kunnen worden gesteld;
2. in bijzondere gevallen; dan is het hoofdbestuur bevoegd in het ontwerp als bedoeld in artikel 13.1 onder 3 ook

namen op te nemen van leden van de VVD die niet in de groslijst zijn vermeld.

Artikel 13: Ontwerp en adviezen van het hoofdbestuur

13.1. Vier weken voor het tijdstip van publicatie van de beschrijvingsbrief voor de algemene vergadering die beslist over de definitieve kandidatenlijst maakt het hoofdbestuur op:

1. het technisch advies met inachtneming van artikel 3.1;
2. het advies inzake al dan niet aangaan van een lijstencombinatie als bedoeld in artikel I 10 van de Kieswet, door verbinding van de in te dienen kandidatenlijst met door één of meer andere politieke partijen of groeperingen in te dienen lijsten;
3. het ontwerp van de in te dienen kandidatenlijst gelet op het overleg genoemd in artikel 27.3 van de statuten;
4. de toelichting op het ontwerp onder 3 genoemd met onder meer motivering inzake opnemings in het ontwerp van een kandidaat die niet in de groslijst is vermeld en inzake die kandidaat die als zittend lid niet in het ontwerp is opgenomen.

13.2. Het hoofdbestuur publiceert de beschrijvingsbrief, waarin opgenomen de in artikel 3.1. en 13.1 vermelde stukken, zo spoedig mogelijk, doch uiterlijk tien weken voor het tijdstip waarop de algemene vergadering genoemd in artikel 16 wordt gehouden, in het partij-orgaan.

Artikel 14: Wijzigingsvoorstellen afdelingen en centrales

14.1. De ledenvergaderingen van de afdelingen en de centralevergaderingen van de centrales hebben gedurende een termijn van vier weken na het tijdstip van publicatie in artikel 13.2 genoemd het recht wijzigingsvoorstellen inzake de volgorde van de kandidatenlijst in te dienen.

14.2. Het bestuur van elke afdeling of centrale kan na de in artikel 13.2 bedoelde publicatie inzake de volgorde van de kandidatenlijst een afdelings- c.q. centralevergadering bijeenroepen waarop een wijzigingsvoorstel kan worden vastgesteld.

14.3. De afdelingen en centrales hebben ieder afzonderlijk de mogelijkheid zoveel wijzigingsvoorstellen in te dienen als er plaatsen zijn op de kandidatenlijst.

14.4. Een wijzigingsvoorstel dient betrekking te hebben op de vervulling van één plaats op de kandidatenlijst met inachtneming van het gestelde in artikel 11.7.

14.5. De ledenvergadering van de afdeling kan op de vergadering, in artikel 14.2 genoemd, afgevaardigden en hun plaatsvervangers benoemen naar de in artikel 16 voorgeschreven algemene vergadering; bij ontbreken van deze benoeming wordt een afdeling vertegenwoordigd door de in de jaarlijkse ledenvergadering van de afdeling benoemde afgevaardigde(n) of zijn (hun) plaatsvervanger(s).

14.6. Het door de ledenvergadering c.q. centralevergadering van een afdeling c.q. centrale vastgestelde wijzigingsvoorstel wordt toegezonden aan de algemeen secretaris, met gebruikmaking van een door het hoofdbestuur vastgesteld model, vóór een tijdstip gelegen zes weken voor aanvang van de in artikel 16 bedoelde algemene vergadering.

14.7. Het hoofdbestuur publiceert de wijzigingsvoorstellen in het partij-orgaan ten laatste vier weken voor de bijeenkomst van de in artikel 16 voorgeschreven algemene vergadering.

Artikel 15: Partijraad

15.1. De partijraad komt bijeen tegen een tijdstip, door het hoofdbestuur te bepalen, dat gelegen is ten minste twee weken voor de bijeenkomst van de in artikel 16 voorgeschreven algemene vergadering.

15.2. De partijraad adviseert het hoofdbestuur inzake:

1. het in artikel 3 bedoelde technisch advies;
2. het in artikel 13.1 onder 2 bedoelde advies inzake al dan niet aangaan van een lijstencombinatie;
3. het in artikel 13.1 onder bedoelde ontwerp van de in te dienen kandidatenlijst;
4. de in artikel 14.1 ingediende wijzigingsvoorstellen.

15.3. Binnen een week na de in artikel 15.1 voorgeschreven bijeenkomst kan het hoofdbestuur, gelet op de ontvangen adviezen genoemd in artikel 15.2, zijn in artikel 13 opgemaakt ontwerp aanvullen door het uitbrengen van een nota. Deze nota wordt toegezonden aan de besturen van afdelingen en centrales die zorgdragen voor het in bezit stellen van voornoemd stuk aan de afgevaardigde(n) en zijn (hun) plaatsvervanger(s) naar de in artikel 16 voorgeschreven algemene vergadering.

Artikel 16: Definitieve kandidatenlijst

16.1. Het hoofdbestuur roept de algemene vergadering bijeen tegen een tijdstip gelegen ten minste vier weken voor de dag der kandidaatstelling als vastgesteld in artikel F 1 van de Kieswet.

16.2. Het hoofdbestuur nodigt degene(n) die na de voorafgaande verkiezing van de leden van de Tweede Kamer voorzitter van de Tweede-Kamerfractie is (zijn geweest) uit voor de in artikel 16.1 vermelde vergadering ten einde daar inlichtingen te verstrekken.

16.3. Tot de algemene vergadering worden eerst de zittende leden die aan de door het hoofdbestuur gezonden uitnodiging gevolg hebben gegeven, ieder afzonderlijk toegelaten en in de gelegenheid gesteld het woord te voeren en de inlichtingen te geven waar de vergadering om vraagt; telkens nadat dit is geschied verlaat de betrokkene de vergadering.

16.4. Met inachtneming van het in de artikelen 10, 11 en 12.3 bepaalde stelt de vergadering vervolgens het (gewijzigde) technisch advies, de technische inrichting van de kandidatenlijst en de in te dienen kandidatenlijst naar volgorde van landelijke voorkeur vast.

16.5. De algemene vergadering kan na overeenkomst te hebben besloten over de bezetting van de plaatsen tot aan de laatste vijf plaatsen de beslissing over die resterende plaatsen op dit deel van de kandidatenlijst delegeren aan de centralevergadering van de desbetreffende kamercentrale.

16.6. Het hoofdbestuur publiceert de door de algemene vergadering genomen besluiten in de op de algemene vergadering volgende uitgave van het partij-orgaan; tevens brengt het deze besluiten ter kennis van de zittende leden die zich kandidaat hebben gesteld.

Artikel 17: Schriftelijke bereidverklaring

17.1. Het hoofdbestuur vraagt aan ieder die door de algemene vergadering kandidaat is gesteld, binnen een termijn van ten minste een week schriftelijk te verklaren dat hij bereid is de hem toegekende plaats te aanvaarden.

17.2. Het hoofdbestuur kan namen van kandidaten die deze verklaring niet binnen de gestelde termijn ondertekend hebben ingezonden, van de kandidatenlijst schrappen.

17.3. Indien het hoofdbestuur van oordeel is, dat na het uitvallen van een kandidaat door schrapping als bedoeld in artikel 17.2 of door een andere oorzaak, kan worden volstaan met opschuiving van de kandidaten, is het bevoegd de kandidatenlijst aldus te herzien.

17.4. Indien het hoofdbestuur in een in artikel 17.3 bedoeld geval van oordeel is dat niet kan worden volstaan met opschuiving van de kandidaten, zendt het onverwijld

een voorstel tot verandering van de kandidatenlijst aan de leden van de partijraad en hun plaatsvervangers, onder bijeenroeping van de partijraad op een termijn van ten minste zeven dagen; de partijraad heeft dan de bevoegdheid de kandidatenlijst te herzien, zoveel mogelijk met inachtneming van de besluiten van de algemene vergadering.

Artikel 18: Inlevering kandidatenlijst(en)

18.1. De algemeen secretaris is belast met het verzamelen van de ingevolge artikel H 9 van de Kieswet voorgeschreven verklaringen van instemming.

18.2. De door het hoofdbestuur benoemde gemachtigde of diens plaatsvervanger draagt zorg voor de indiening van de kandidatenlijsten alsmede - indien daartoe is besloten - tot een lijstencombinatie zoals bedoeld in artikel I 10 van de Kieswet.

Artikel 19: Afwijkingen van de procedure

19.1. Indien een lid van oordeel is dat, ter zake van de kandidaatstelling voor leden van de Tweede Kamer, is gehandeld in strijd met de statuten, het huishoudelijk reglement of dit reglement, kan dat lid een klacht indienen bij het hoofdbestuur; het hoofdbestuur draagt er voor zorg dat voornoemd lid in de gelegenheid wordt gesteld om op de in artikel 16 bedoelde vergadering zijn klacht mondeling naar voren te brengen waarna voornoemde vergadering uitspraak ter zake doet; een klacht moet worden ingediend binnen twee weken nadat het met de statuten en/of reglementen strijdige feit zich heeft voorgedaan of het betrokken lid daarvan kennis heeft kunnen nemen, doch uiterlijk twee weken voor de in artikel 16 bedoelde vergadering.

19.2. Overigens is het hoofdbestuur bevoegd een besluit, dat is genomen in strijd met de statuten, het huishoudelijk reglement of dit reglement, geheel of ten dele nietig te verklaren.

Artikel 20: Onvoorzienne gevallen

In gevallen waarin dit reglement niet voorziet of waarin de toepassing van dit reglement aanleiding geeft tot moeilijkheden, beslist en handelt het hoofdbestuur.

Artikel 21: Niet-periodieke verkiezing

21.1. In geval van ontbinding van de Tweede Kamer stelt het hoofdbestuur zo spoedig mogelijk de te volgen kandidaatstellingsprocedure vast; indien tijdsgebrek zulk nodig maakt met weglating van een of meer fasen en/of met bekorting van termijnen, maar overigens zoveel mogelijk overeenkomstig de bepalingen van dit reglement en met dien verstande dat de definitieve kandidatenlijst in elk geval wordt vastgesteld door de algemene vergadering.

21.2. Het hoofdbestuur geeft van de ingevolge artikel 21.1 vastgestelde kandidaatstellingsprocedure ten spoedigste kennis op de wijze als bedoeld in artikel 6.

N.B. Ingevolge artikel F 1 van de Kieswet is bij een reguliere Tweede-Kamerverkiezing de dag van de kandidaatstelling bepaald op de dinsdag gelegen in de periode 18 t/m 24 januari; zo die verkiezing samenvalt met die voor de provinciale staten of de gemeenteraad wordt de dag van de kandidaatstelling bepaald op de dinsdag gelegen in de periode 22 t/m 28 maart.

In 1994 zal zich dus deze laatste vermelde situatie voordoen. Bij een tussentijdse ontbinding van de Tweede Kamer is de dag van de kandidaatstelling bepaald binnen een periode van veertig dagen na de dagtekening van het Koninklijk Besluit tot ontbinding.

De dag van de stemming is steeds de drieënveertigste dag na de kandidaatstellingsdag, tenzij de drieënveertigste dag na de kandidaatstelling 4 mei of Hemelvaartsdag is dan vindt de stemming op de tweeënveertigste dag plaats, zo die dag van stemming valt op 5 of 6 mei en tevens de dag voor Hemelvaartsdag is, dan vindt de stemming plaats op de vijftigste dag na de dag der kan-

didatstelling (conform artikel J 1 van de Kieswet).

TOELICHTING

Het voorliggende concept gaat globaal uit van het alternatief „spoor B” genoemd in het rapport van de REC. Voorts zijn uitgangspunten te vinden in de besluiten van de 41ste JAV te Ede en het nadien verschenen „verenigingsplan”.

Hoofdpijnen van het concept zijn:

a) het hoofdbestuur brengt in een zeer vroeg stadium van de procedure zijn ontwerp van de kandidatenlijst uit. Na behandeling door afdelingen en centrales, na raadpleging van de partijraad, wordt de kandidatenlijst op basis van het eerder genoemde ontwerp definitief door de algemene vergadering met gewone meerderheid van stemmen vastgesteld. Het hoofdbestuur draagt de volle verantwoordelijkheid van het eerste tot het laatste moment. Het verdedigt dan ook zijn ontwerp ten overstaan van het hoogste orgaan van de partij „de algemene vergadering”. Deze hoofdlijn is een consequente voortzetting van de bestuurlijke lijn zoals die door de 41ste JAV te Veldhoven is neergelegd in een wijziging van de statuten inzake positie en samenstelling van het hoofdbestuur;

b) de procedure dient een kort tijdspad te kennen en voorts voor alle leden werkelijk doorzichtig en begrijpelijk te zijn. In het „oude” reglement beslaat de procedure een periode van 12 maanden. De „nieuwe” daarentegen geeft de mogelijkheid om in een tijdsbestek van 3 maanden op adequate wijze tot besluitvorming te geraken. Voorts is aan het zgn. „Moddermansysteem” een einde gekomen, een systeem waarbij feitelijk meer toevallig dan bestuurlijk verantwoord een evenwichtige kandidatenlijst wordt vastgesteld met als eindresultaat een „toevallige” Tweede-Kamerfractie;

c) de verkiezingsraad wordt afgeschaft. Het hoofdbestuur wint wel adviezen in van de partijraad die circa twee weken voor de algemene vergadering bijeenkomt. Die partijraad zal overigens - gelet op de voorstellen ter zake in de beschrijvingsbrief voor de 43ste JAV - een andere samenstelling kennen. Motieven voor het inschakelen van de partijraad en het laten wegvallen van de verkiezingsraad zijn:

1. Het hoofdbestuur is het eerst aan zet. Maar consequent is dat ook de laatste handeling er een is van het hoofdbestuur. Het ontwerp van een kandidatenlijst dient op de algemene vergadering te worden verdedigd door dat zelfde hoofdbestuur en kan dus nimmer de lijst zijn die een verkiezingsraad heeft vastgesteld, waarvoor het hoofdbestuur geen verantwoording draagt.
2. Het handhaven van de verkiezingsraad verstoort ernstig het directe karakter van de voorgestane procedure waarbij afdelingen en kamercentrales de mogelijkheid hebben om d.m.v. wijzigingsvoorstellen het ontwerp van het hoofdbestuur te amenderen.
3. De partijraad is een adviesorgaan. Zij neemt geen (semi) finale besluiten. Zij stelt ook geen voorlopige kandidatenlijst vast. Wel geeft de raad advies aan het hoofdbestuur, eventueel gelet op de wijzigingsvoorstellen van afdelingen en centrales. Het hoofdbestuur zal zo de mogelijkheid hebben om mede gelet op de adviezen van die partijraad het eigen ontwerp aan te passen.
4. Eventueel handhaven van verkiezingsraad betekent voorts dat de procedure nodeloos verlengd wordt, en dat de algemene vergadering (het hoogste orgaan) in de praktijk buiten spel wordt gezet.
5. Bij handhaving verkiezingsraad keert gewild of ongewild het Moddermansysteem terug. Met alle gevolgen van dien. Vereenvoudiging van de procedure blijft dan een vrome wens! De herhaalde uitspraken van het hoofdbestuur (bezoeken ke's, partijraden en algemene vergaderingen) inzake de betekenis van de afdelingen in de procedure worden bij handhaving verkiezingsraad geweld aangedaan;

d) de kamercentrales zullen in de thans voorgestane procedure drie momenten van invloed kennen.

- 1) het periodiek overleg (voordat het hb zijn ontwerp uitbrengt);
- 2) de mogelijkheid om als centralevergadering wijzigingsvoorstellen in te brengen (in de periode publicatie ontwerp en bijeenkomst partijraad);
- 3) de afgevaardigden naar de partijraad hebben de gelegenheid op de bijeenkomst van de raad te adviseren;

e) er wordt een commissie gevormd die tot taak krijgt het ontwerp van het hoofdbestuur voor te bereiden. De commissie spreekt met nieuwe kandidaten en geeft een gemotiveerd oordeel over de voorlopige kandidaten. Alvorens het oordeel van de commissie het hoofdbestuur bereikt, wordt de voorzitter van de Tweede-Kamerfractie om advies gevraagd.

Het hoofdbestuur heeft het voornemen om, op basis van de uitspraken en besluiten van de komende jaarlijkse algemene vergadering inzake het vast te stellen nieuwe reglement TK ook bij de andere reglementen uit te gaan van strekking en geest van genoemd reglement. De behandeling van het concept is derhalve van fundamentele betekenis voor de hele partijorganisatie. Het hoofdbestuur spreekt de verwachting uit dat zeer veel afdelingen en centrales zich zullen voorbereiden voor de behandeling, zodat tenslotte na jaren van discussie en goede bedoelingen duidelijkheid wordt verkregen. Wachten kan niet meer!

N.B. Het hoofdbestuur verzoekt de algemene vergadering in te stemmen - zo de algemene vergadering het reglement TK heeft vastgesteld - met opdracht te geven aan de deskundigen om tot herschikking van de artikelen over te gaan en om eventuele redactionele wijzigingen te mogen aanbrengen.

Het stramien van het voorliggende concept is gebaseerd op dat van het vigerend reglement om zo een doorzichtige behandeling van het concept te bevorderen, indien een vergelijking van beide reglementen gewenst wordt.

Tijdspad procedure TK (nieuw)

Aanvang procedure

> periode door hoofdbestuur te bepalen

Publicatie beschrijvingsbrief AV

> 4 weken
vergaderingen afdelingen en centrales
Binnenkomst wijzigingsvoorstellen

> 2 weken

Publicatie wijzigingsvoorstellen

> 2 weken
bijeenkomst partijraad

> 1 week
vergadering hoofdbestuur

> 1 week
algemene vergadering

< („2 weken”)
(eventueel partijraad)

> 4 weken
dag der kandidaatstelling

> 43 dagen
dag der stemming